

XXII OLIMPIADA WIEDZY EKONOMICZNEJ

Rok szkolny 2008/2009 Zawody III stopnia (centralne) Zestaw z prawidłowymi odpowiedziami

I. Pytanie opisowe o charakterze ogólnym. (0–20 pkt)

Jakie kwestie w polityce ochrony środowiska budzą najwięcej kontrowersji? Czy Twoim zdaniem państwo dysponuje narzędziami pozwalającymi skutecznie realizować tę politykę?

Przykładowy schemat odpowiedzi:

I. Wybrane aspekty teoretyczne:

- a) problem efektów zewnętrznych w zakresie ochrony środowiska,
- b) sposoby rozwiązania problemu negatywnego wpływu działalności człowieka na środowisko,
 - prywatne (internalizacja efektów, twierdzenie Coase'a, żądanie odszkodowań przed sądami)
 - publiczne (kary, podatki i opłaty, subwencje, zezwolenia na emisję zanieczyszczeń, regulacja bezpośrednia),
- c) działania na rzecz ochrony środowiska – zawodność państwa czy zawodność rynku?
- d) konkurencyjność kryteriów ekologicznych i ekonomicznych w ocenie projektów ekologicznych.

II. Wybrane aspekty empiryczne:

- a) główne cele i kierunki polityki ekologicznej państwa
- b) charakterystyka instrumentów realizacji polityki ekologicznej w Polsce
- c) zalety i wady wykorzystywanych instrumentów polityki ekologicznej
- d) polityka ekologiczna przed i po akcesji Polski do Unii Europejskiej

III. Własna ocena i wnioski:

- a) wybrane kwestie sporne w polityce ochrony środowiska:
 - spór o cele,
 - spór o instrumenty realizacji tej polityki,
 - spór o rozwiązania: zapobiegać czy ograniczać zanieczyszczenia?
 - spór o efektywność systemu kontroli i monitoringu
- b) globalny wymiar ochrony środowiska – czy koordynacja polityki na poziomie narodowym na sens?
- c) rola badań i edukacji – problem asymetrii informacyjnej i innowacji ekologicznych.

II. Pytanie, wybierane spośród trzech, uwzględniające preferencje sponsora – wybierz **JEDEN** z trzech podanych poniżej tematów. (0–10 pkt)

1. Zaproponuj strategię dystrybucji produktów ubezpieczeniowych dla zakładu ubezpieczeń, który zamierza rozpocząć działalność w Polsce.
2. Omów rolę obowiązkowych ubezpieczeń gospodarczych w gospodarce rynkowej.
3. Na podstawie mapy ryzyka wybranego polskiego eksportera przedstaw propozycję pakietu ubezpieczeń dla tej firmy.

III. Zadanie analityczne. (0–10 pkt)

W pewnym mieście zlokalizowane jest duże przedsiębiorstwo, które emituje zanieczyszczenia do atmosfery. Przedsiębiorstwo emituje 30 tys. ton zanieczyszczeń. Koszt całkowity (w tys. zł) ograniczenia skali zanieczyszczeń jest opisany równaniem $KC = 14Q + 0,25Q^2$ (gdzie Q to ilość zanieczyszczeń wyrażona w tys. ton zlikwidowanych przez przedsiębiorstwo). Całkowita korzyść społeczna ze zmniejszenia skali zanieczyszczeń związana z poprawą zdrowotności została oszacowana równaniem: $SK = 20Q - 0,05Q^2$, gdzie Q oznacza całkowitą ilość usuniętych zanieczyszczeń w tys. ton.

Odpowiedz na następujące pytania:

1. Władze miasta rozważają wprowadzenie opłaty za emisję zanieczyszczeń do atmosfery na poziomie 24 tys. zł/tys. ton. Oblicz, o ile tys. ton zdecyduje się zmniejszyć emisję zanieczyszczeń to przedsiębiorstwo po wprowadzeniu opłaty (założenie: przedsiębiorstwo działa racjonalnie).
2. Oblicz, jaka powinna być wielkość emisji zanieczyszczeń, aby całkowita korzyść społeczna netto była maksymalna.
3. Jaka wysokość kosztu całkowitego musiałoby ponieść przedsiębiorstwo, aby zredukować poziom zanieczyszczeń do poziomu ustalonego w pkt 2?
4. Jaka powinna być wysokość opłaty za emisję zanieczyszczeń, zakładając, że władze miasta chciałby zredukować ilość zanieczyszczeń, tak aby ich wielkość pozwalała na maksymalizację korzyści społecznej netto?

Odpowiedzi do zadania:

Ad. 1 Przedsiębiorstwo będzie zmniejszać emisję zanieczyszczeń do momentu, w którym koszt krańcowy ($\partial KC / \partial Q$) ograniczenia skali zanieczyszczeń zrówna się z wysokością opłaty za emisję zanieczyszczeń. A zatem:

$$\begin{aligned}14 + 0,5Q &= 24 \\ Q &= 20\end{aligned}$$

Przedsiębiorstwo zredukuje wysokość zanieczyszczeń o 20 tys. ton.

Ad. 2. Całkowita korzyść społeczna netto z redukcji zanieczyszczeń będzie największa, wówczas gdy krańcowa korzyść społeczna netto zrówna się z kosztem krańcowym ograniczenia skali zanieczyszczeń. A zatem:

$$\begin{aligned}20 - 0,1 Q &= 14 + 0,5Q \\ Q &= 10\end{aligned}$$

Wielkość emisji zanieczyszczeń, która zapewnia maksymalną całkowitą korzyść społeczną netto to 20 tys. ton (redukcja wielkości zanieczyszczeń o 10 tys. ton – z aktualnego poziomu 30 tys. ton do 20 tys. ton).

Ad. 3. Wyliczona w pkt 2 wielkość redukcji zanieczyszczeń o 10 tys. ton wymaga poniesienia przez przedsiębiorstwo kosztów całkowitych w wysokości 165 tys. zł ($KC = 14Q + 0,25Q^2$, a zatem: $KC = 14 \times 10 + 0,25 \times 10^2$).

Ad. 4. Aby zmaksymalizować korzyść społeczną netto ze zmniejszenia skali zanieczyszczeń władze miasta powinny ustalić wysokość opłaty za emisję zanieczyszczeń na poziomie, przy którym krańcowa korzyść społeczna netto zrówna się z kosztem krańcowym ograniczenia skali zanieczyszczeń. Korzystając z ustaleń z pkt 2 wysokość opłaty za emisję zanieczyszczeń powinna wynosić 19 tys. zł/tys. ton. ($20 - 0,1 \times 10 = 14 + 0,5 \times 10 = 19$).

IV. Pytania testowe – w każdym pytaniu zaznacz [X] przy prawidłowych odpowiedziach. Za każdą pełną prawidłową odpowiedź na pytanie testowe otrzymujesz 2 pkt. Każda zmiana odpowiedzi w pytaniach testowych traktowana jest jako odpowiedź błędna. Odpowiedzi zaznaczone ołówkiem nie są punktowane. (0–60 pkt.)

1. Jeżeli na rynku dachówek ceramicznych nastąpiło jednoczesne zwiększenie się popytu i spadek podaży, to w efekcie mogło się zdarzyć, że:

- ilość sprzedanego produktu zwiększyła się, a cena wzrosła
- ilość sprzedanego produktu zmniejszyła się, a cena obniżyła się
- ilość sprzedanego produktu zwiększyła się, a cena obniżyła się
- ilość sprzedanego produktu zmniejszyła się, a cena wzrosła

2. Które z czynników determinują niską elastyczność cenową podaży?

- oferowane dobro jest dla konsumenta dobrem podstawowym
- wysoka cena (rozpatrując określoną krzywą podaży)
- niskie koszty magazynowania dobra
- brak rezerwy mocy produkcyjnych

3. Preferencje pewnego konsumenta dotyczące dóbr X i Y opisują krzywe obojętności U_1 i U_2 . Jeżeli na krzywej obojętności U_1 znajdują się koszyki dóbr o współrzędnych (1, 1), (2, 2), (3, 3), a na krzywej U_2 koszyki dóbr o współrzędnych (2, 1), (3, 2), (4, 3), to dla tego konsumenta:

- jedno z dóbr jest niepożądane
- jedno z dóbr jest neutralne
- dobra są doskonale substytucyjne
- dobra są doskonale komplementarne

4. Regulacja cen monopolu naturalnego przez państwo oparta na kosztach przeciętnych:

- likwiduje stratę społeczną z tytułu monopolu
- oznacza realizację przez przedsiębiorstwo jedynie zysku normalnego
- jest tożsama z doskonałą dyskryminacją cenową monopolu
- oznacza wyższą cenę rynkową dobra aniżeli regulacja oparta na kosztach krańcowych

5. Zastosowanie metody Coase'a w korygowaniu negatywnych efektów zewnętrznych jest możliwe wówczas, gdy:

- koszty negocjacji są większe od zera
- strony uczestniczące w negocjacjach mają równą pozycję przetargową
- znany jest sprawca negatywnych efektów zewnętrznych
- liczba zainteresowanych partnerów (stron) jest relatywnie duża

6. Wskaż, które ze stwierdzeń dotyczących krótkiego okresu w teorii ekonomii są prawdziwe:

- trwa zawsze 12 miesięcy
- nakłady wszystkich czynników wytwórczych są stałe
- innowacje techniczne występują w ograniczonym zakresie
- występują koszty stałe

7. Zmiana ceny materiałów wykorzystywanych w procesie produkcji (*ceteris paribus*) wpłynie na zmianę położenia krzywej:

- przeciętnego kosztu stałego
- kosztu całkowitego
- przeciętnego kosztu zmiennego
- kosztu krańcowego

8. Na rynku doskonale konkurencyjnym firma minimalizująca krótkookresowe straty kontynuuje produkcję do momentu, gdy cena zrówna się z:

- kosztem krańcowym
- przeciętnym kosztem zmiennym
- kosztem zmiennym
- przeciętnym kosztem całkowitym

9. W sytuacji występowania zjawiska pułapki płynności:

- skuteczność polityki pieniężnej prowadzonej przez bank centralny jest znacznie ograniczona
- podmioty rynkowe oczekują spadku cen obligacji, wobec czego teauuryzują nadwyżki pieniądza
- zbyt duża podaż pieniądza prowadzi do wzrostu rzeczywistego PKB ponad jego potencjalny poziom
- zmniejszenie krańcowej stopy opodatkowania wywołuje spadek wydatków inwestycyjnych

10. W wyniku lepszej koniunktury w krajach Unii Europejskiej następuje wzrost eksportu w Polsce. W tej sytuacji najbardziej prawdopodobna jest następująca sekwencja zdarzeń:

- presja na rewaluację waluty krajowej – wzrost podaży pieniądza – wzrost wielkości produkcji globalnej
- presja na rewaluację waluty krajowej – spadek podaży pieniądza – wzrost wielkości produkcji globalnej
- presja na dewaluację waluty krajowej – wzrost podaży pieniądza – wzrost wielkości produkcji globalnej
- presja na dewaluację waluty krajowej – spadek podaży pieniądza – spadek wielkości produkcji globalnej

11. Wielkość popytu na pieniądź zgłaszanego pod wpływem motywu transakcyjnego (*ceteris paribus*) zależy od:

- wielkości produkcji w gospodarce
- wysokości realnej stopy procentowej
- tempa inflacji
- kosztu alternatywnego trzymania zasobu środka płatniczego

12. Przesunięcie długookresowej krzywej Phillipsa oznacza:

- zmianę rzeczywistej stopy inflacji
- zmianę nominalnej podaży pieniądza
- zmianę naturalnej stopy bezrobocia
- zmianę fazy cyklu koniunkturalnego

13. W pewnym kraju konsumpcja wynosi 600 mld USD, inwestycje 400 mld USD, amortyzacja 150 mld USD, podatki pośrednie 100 mld USD, dochód netto z tytułu własności za granicą 200 mld USD, produkt narodowy brutto 1100 mld USD. Ile wynosi produkt narodowy netto?

- 800 mld USD
- 900 mld USD
- 950 mld USD
- 1000 mld USD

14. Wzrost importu (*ceteris paribus*) powoduje:

- zwiększenie salda bilansu obrotów bieżących
- zmniejszenie salda bilansu obrotów bieżących
- zwiększenie salda bilansu obrotów kapitałowych
- zmniejszenie salda bilansu obrotów kapitałowych

15. Przesunięcie funkcji konsumpcji pod wpływem zmiany zasobów majątkowych gospodarstw domowych i wydatków na każdym poziomie rozporządzalnych dochodów osobistych jest ilustracją efektu:

- rygła
- akceleracji
- dochodowego
- bogactwa

16. Analiza rachunku przepływów pieniężnych pewnego przedsiębiorstwa wykazuje ujemne przepływy pieniężne z działalności operacyjnej i finansowej, natomiast przepływy z działalności inwestycyjnej są dodatnie. Który z poniższych opisów charakteryzuje sytuację tego przedsiębiorstwa?

- przedsiębiorstwo przeżywa trudności finansowe i utrzymuje płynność poprzez wyprzedaż majątku trwałego
- przedsiębiorstwo rozpoczęło inwestycje lub dokonało przejścia innego podmiotu
- przedsiębiorstwo jest w fazie szybkiego rozwoju i nie jest w stanie pokryć wydatków na rozwój z wypracowanych zysków
- przedsiębiorstwo zaciąga kredyty w celu sfinansowania bieżącej działalności

17. Pewna spółka akcyjna pod koniec roku zakupiła u swojego dostawcy towary handlowe z odroczonym o 30 dni terminem płatności. Na ten zakup spółka otrzymała od dostawcy rabat sezonowy. Powyższe zdarzenie gospodarcze spowodowało w spółce akcyjnej wzrost:

- kosztów operacyjnych
- zysku operacyjnego
- należności krótkoterminowych
- aktywów obrotowych

18. Które z poniższych stwierdzeń są prawdziwe dla obligacji zerokuponowych?

- nie przynoszą posiadaczowi obligacji odsetek
- muszą być sprzedawane z dyskontem
- posiadacz obligacji ma zawsze możliwość jej zamiany na akcje firmy emitującej obligacje
- mogą być emitowane wyłącznie przez Skarb Państwa

19. Podmiot zawiera umowę kupna GBP za PLN z natychmiastowym terminem dostawy i jednocześnie umowę sprzedaży GBP za PLN z terminem dostawy za 6 miesięcy. Jak nazywa się taki rodzaj transakcji?

- forward
- opcja
- futures
- swap

20. Bank komercyjny, dokonując procesu sekurytyzacji:

- inwestuje wolne środki pieniężne na rynkach surowców
- przenosi odpowiedzialność za ewentualne napady rabunkowe na zewnętrzną firmę ochroniarską
- zamyka otwarte pozycje walutowe w celu ograniczenia ryzyka kursowego
- dokonuje przeniesienia wierzycielności na spółkę kapitałową w celu emisji przez ten podmiot papierów wartościowych

21. Maksymalne, prawnie dopuszczone, oprocentowanie kredytów konsumpcyjnych w Polsce wynosi:

- czterokrotność redyskontowej stopy procentowej NBP
- czterokrotność lombardowej stopy procentowej NBP
- czterokrotność referencyjnej stopy procentowej NBP
- pięciokrotność stopy rezerw obowiązkowych NBP

22. Do zadań której z niżej wymienionych jednostek należy ochrona środowiska w Polsce?

- gmina
- powiat
- województwo
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

23. Które z poniższych informacji są uregulowane w ordynacji podatkowej?

- postępowanie w sprawie o indywidualną interpretację przepisów prawa podatkowego
- maksymalny wymiar danin publicznych
- odpowiedzialność podatkowa członków rodziny podatnika
- organy i zakres kontroli skarbowej

24. Złota reguła finansów publicznych stanowi, że:

- dług publiczny można zwiększyć jedynie w celu sfinansowania wydatków inwestycyjnych
- nadwyżki dochodów nad wydatkami budżetu powinno lokować się w instrumenty oparte na metalach szlachetnych
- deficyt budżetowy należy finansować wyłącznie przez zaciągnięcie pożyczek na międzynarodowych rynkach finansowych
- można zwiększać dług publiczny krajowy, ponieważ państwo nie może ogłosić niewypłacalności wobec swoich obywateli

25. Które z poniższych stwierdzeń dotyczące polityki określanej mianem „konsensusu waszyngtońskiego” jest prawdziwe?

- obejmowała ona działania mające na celu przyspieszenie rozwoju gospodarczego w krajach słabo rozwiniętych
- zasadnicze znaczenie przypisywano w niej deregulacji, liberalizacji i nacjonalizacji
- zalecano prowadzenie łagodnej polityki monetarnej
- zalecano prowadzenie twardej polityki fiskalnej

26. Organizacja fraktalna to:

- jednostka gospodarcza, której pozycja konkurencyjna i zdolność generowania zysku jest zagrożona wskutek kumulacji negatywnych zjawisk
- jednostka gospodarcza, w której praca człowieka zastępowana jest pracą komputerów i technologiami opartymi na sztucznej inteligencji
- jednostka gospodarcza składająca się z samopodobnych i samoorganizujących się jednostek, z których każda jest w stanie wykonywać swoje zadania w tak dużym zakresie, jak całe przedsiębiorstwo
- jednostka gospodarcza nieposiadająca określonej siedziby, w której zamiast szefów funkcjonują koordynatorzy poszczególnych procesów, a najważniejsze decyzje podejmowane są na podstawie metod heurystycznych

27. Jeżeli firma zamiast obniżyć ceny wraz ze spadkiem kosztów produkcji, utrzymuje je przez pewien czas na wysokim poziomie w celu przyspieszenia zwrotu zainwestowanego kapitału, to spółka stosuje strategię:

- dumpingu
- dominacji
- przechwycenia
- parasola

28. System HACCP (ang. *Hazard Analysis and Critical Control Points*):

- pozwala na analizę i redukcję ryzyka niewypłacalności partnera biznesowego
- określa zagrożenia dla bezpieczeństwa produktów spożywczych podczas wszystkich etapów ich dystrybucji
- służy głównie do redukcji odpadów w przedsiębiorstwach z sektora rolno-spożywczego
- jest warunkiem znakowania produktów spożywczych certyfikatem „żywność ekologiczna”

29. Które z poniższych kampanii reklamowych są przykładem ambient marketingu?

- gazetka promocyjna sklepów meblowych dostarczana co miesiąc do skrzynek pocztowych
- reklama ogólnopolskiego dziennika umieszczona na uchwytach w środkach komunikacji miejskiej
- reklama sieci telefonii mobilnej na wózkach w hipermarketach
- reklama proszku do prania przed prognozą pogody w telewizji publicznej

30. Jeżeli zapotrzebowanie na pracę jest nieregularne i zależy od zmiennych okoliczności, a kontrola i ewidencja czasu poświęconego wykonywaniu pracy ze względu na miejsce wykonywania pracy jest niemożliwa (lub znacznie utrudniona), to najlepszym systemem czasu pracy w takim wypadku będzie:

- zadaniowy czas pracy
- weekendowy czas pracy
- równoważny (do 24 godzin na dobę) czas pracy
- przerywany czas pracy